

פרשת שלח תשפד – המרגלים ראו את החמאס והחיזבאללה ונבהלו – ואיפה טעו?

1. **במדבר יג:** וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען ויאמר אליהם עלו זה בנגב ועליתם את ההר: וראיתם את הארץ מה הוא ואת העם היושב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב ... ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים – **רש"י:** 'את הארץ מה היא' – יש ארץ מגדלת גבורים, יש מגדלת חלשים, יש מגדלת אכלוסין, יש ממעטת אכלוסין. **רשב"ם:** 'הבמחנים' – יושבים או בערי המבצר, כל זה לדעת האם צריכים לעשות דייק וסוללות לכבוש את הערים.

שם: אפס כי עז העם היושב בארץ והערים בצרות גדלת מאד וגם ילדי הענק ראינו שם ... לא נוכל לעלות כי חזק הוא ממנו - **רמב"ן:** משה אמר להם 'וראיתם את הארץ מה היא', וכן אמר להם בערים 'הבמחנים אם במבצרים', והיו צריכין להשיבו על מה שציווה אותם, ומה פשעם ומה חטאתם כשאמרו 'אפס כי עז העם והערים בצרות גדולות? וכי על מנת שיעידו שקר שלח אותם?!

רמב"ן: והנה משה אמר לבניהם כדברים האלה והפליג להם בחוזק העם ובמבצר עריהם וכוונת הענקים יתר מאוד ממה שאמרו המרגלים לאבותם, שאמר (דברים ט) 'שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא לרשת גוים גדלים ועצמים ממך ערים גדלות ובצרת בשמים ... מי יתיצב לפני בני ענק?'. ואם היה פשע המרגלים וחסאתם בזה, למה יניא לב בניהם כהניא המרגלים את לב אבותם?

2. **בראשית מב,ט:** ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם להם ויאמר אלהם **מרגלים אתם**, לראות את ערות הארץ באתם: ויאמרו אליו לא אדני... לא היו עבדיך מרגלים - **בעל הטורים שם, יא:** 'מרגלים אתם' - ולא אני, שיהושע שיצא ממנו לא היה בעצת מרגלים. הם ענו 'לא היו עבדיך מרגלים' - יהודה השיבו שהיה ראש המדברים וגם ממנו יצא כלב שלא היה בעצת המרגלים. 'לא היו' בגימטרייה 'כלב'. **שער הגלגולים הקדמה לו:** דע כי אלו העשרה מרגלים טרם שהלכו לרגל את הארץ, **נתעברו בהם נשמות השבטים**, עשרה בני יעקב ממש, וזהו סוד מה שאמר להם יוסף **'מרגלים אתם'**, רמז להם שהיו עתידים להתעבר במרגלים. גם זהו סוד מה שכתוב בריש פרשת שלח 'כולם אנשים ראשי בני ישראל המה' ולא כתיב 'ראשי אלפי ישראל', כי הם **בני ישראל סבא** [בני יעקב אבינו].

פרשת וישב: וישלחו מעמק חברון - **פרשתנו:** 'שלח לך מרגלים'. **פרשת וישב:** לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשיבני דבר - **פרשתנו:** וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל ... **וישיבו אותם דבר. פרשת וישב:** וישלחו מעמק חברון - **פרשתנו:** ויבא עד חברון [וכלב הולך להשתטח שם על קברי אבות]. **פרשת וישב:** חיה רעה אכלתהו - **פרשתנו:** ארץ אוכלת יושביה היא. **פרשת וישב:** ויבך אתו אביו - **פרשתנו:** ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא.

3. **רש"י תחילת פרשתנו:** למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים? לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר - **ליקוטי שיחות יח/145:** החטא של מרים התבטא ב'**עסקי דיבה**', בכך שעסקה ודברה באריכות אודות משה. היה עליה לגשת אליו לבדו בחשאי ולשאול אותו בתורת שאלה. ועד"ז היה חטא המרגלים: אף שלא אמרו שקרים על ארץ ישראל, אך הדיבור היה בצורת 'עסקי דיבה', הם הרחיבו והעצימו את חוזק יושבי הארץ והבהילו מהעלייה ארצה.

4. **דברים שם:** וידעת היום כי ה' אלקיך הוא העבר לפניך ... הוא ישמידם והוא יכניעם לפניך והורשתם והאבדתם מהר כאשר דבר ה' לך - **שיחת עקב תשלא:** משה מספר באריכות הדיבור ובפרטות אודות חוזק הגויים. כדי ללמד את מעלת היהודי, שעל אף כוח הגויים הגדולים והעצומים והעובדה שעל פי טבע איננו יכולים להם – יש לכם מעלה גדולה ואתם כן יכולים להם, משום ש'ה' אלוקיך הוא העובר לפניך'. עצם העובדה שיש ביהודי ההחלטה שהוא מנצחם – תגרום לו לגבור עליהם. וזאת הוראה לכל אחד בכל זמן ומקום: התורה אינה מכחישה כוח הגויים, כי אז היה יהודי יוצא אל הרחוב ורואה את הגוי ונבהל. יש גויים גדולים ועצומים ובכל זאת לא תירא מהם, שכן ניתנו הכוחות לגבור עליהם. ואדרבה, מזה שישנו גוי, מוכח שיש הכוחות לנצח, שהרי אני מבקש לפי כוחם. **תורת מנחם תשכב ג/76:** המרגלים אמרו שמהניצחון והנסים הגלויים שהיו במדבר, אין ראייה בנוגע לסדר והנהגה הקשורים עם ארץ ישראל, כאשר **נדרשת** עבודה של 'ארץ נושבת' ולהתלבש בעולם בהתיישבות. כאן כל ענייני הקיום הם על פי דרך הטבע, כמו שפסק המן, בארה של מרים וענני הכבוד, ולפי הנהגה זו אי אפשר לנצח את ילידי הענק שבדרך הטבע חזקים הם מבני ישראל. אולם האמת היא הפוכה: המטרה בכניסה לארץ הייתה להוכיח שהקב"ה אינו מוגבל לא בטבע ולא בלמעלה מהטבע, אלא מחבר את הטבע עם הלמעלה מהטבע ומפעילים ביחד.